

תמצית מוסר

סיכום קצר וברור של דברי רבותינו בעלי המוסר

גליון 36 | תורת הבית | תנא דבי אליהו | טבת ה'תשפ"ה

תורת הבית

ע"י קיום המצוות והחוקים יהיה ניזון מזיו השכינה לנצח - הנה בעשית החוקים ניכר שיש באדם יראת שמים, שהרי איך השכל מחייבם, ואמנם גם את שאר המצוות צריך לעשות מחמת ציווי ד'. והנה אדם שחסר לו בעשית המצוות יחסר לו הטוב המזומן לנפש בעולם הבא, והנה אף שכל עונשי הגיהנום הם צער נורא, מ"מ לאחר זמן מסוים יפסקו, אבל גם אחרי שגמר לקבל את העונש על העבירות, יצטער על מה שלא הכין מפסיק תורה ומעשים טובים בחייו, וזה עונש נצחי, וכדאי לאדם לסבול כל עונשי הגיהנום, כדי שלא ישללו ממנו את חלקו בעולם הבא, ויוכל להנות מזיו השכינה לנצח. (פרק ט"ו).

החיזוק הנצרך בתורה ומצוות בזמננו - הנה בזמן שיש אנשים שפרקו מעליהם בגלוי עול מלכות שמים, אין די להאנח על חילול שם שמים, אלא כל אחד חייב לעשות מה שבכוחו למען כבוד שמים, ובאמת חיוב גדול מן התורה שכל אחד ידריך את בניו לעבודת ד', (ואם הם נשמעים לו, לא יתפתה להפסיקם מתורתם לצורך פרנסה כי בזה יסורו מן התורה), ומ"מ אם אין בכוחו להשיב לב הבנים לעבודתו יתברך, יראה להתחזק בעצמו בכל כוחותיו לתורה ועבודת ד'. והנה חוב גדול לקבוע ג' תפילות ביום בבית המדרש ברוב עם, ולדעת הזוהר כשאומרים קדיש וקדושה מקיימים מ"ע של "ונקדשתי בתוך בני ישראל", וידוע התעוררות הרחמים שזה עושה למעלה, והמתרשלים בזה מה יענו ביום הדין על כך. וכן חייב כל אחד לקבוע זמן ללמוד בכל יום, ובפרט שבת שהיא מיוחדת לתורה ועבודה, (והיצר מביא שיבלה זמנו בשבת בחבורות מרעים וקריאת עיתונים), ומי שיכול ללמוד בחבורה אשריו, (ובזמן שקול יעקב מצפצף בבתי כנסיות ומדרשות, אין ידי עשיו שולטות), והחיוב היום הוא יותר גדול מלפנים. וכן חובה להתחזק מאד בשמירת המצוות כמו הלכות שבת ונט"י וברכות וכד', ואפי' במנהגים חובה להתחזק מאד, ובדומה למה

ודאי הקב"ה ידאג למזונותיו, ועלינו לחזור ללמד את הבנים חומש עם רש"י, ולא לדלג שום דבר, ואח"כ להתאמץ ללמד תורה ולבקש תחבולות איך להשיב את הבנים ללימוד התורה שבכתב ושבע"פ. (מאמר עלבונה של תורה).

שיהיה עמל האדם לעצמו ולבניו רק לשם שמים - הנה כל בעלי החיים כשנבראו יצאו מהאדמה גופם עם נשמתם יחד, אבל באדם מתחילה יצר הקב"ה גופו גולם, ואז נפח באפיו נשמת חיים, והפך בזה דבר גשמי לרוחני, וא"כ האדם נברא בצלם אלוקים, גם לו יש כח לקחת פעולה גשמית ולהפוך אותה לדבר רוחני, וכמו שאדם יכול ע"י פיו להקדיש קרבן או עץ ואבן, ויש בזה דין מעילה לנהנה וכת לשוחט בחוץ, כך באכילתו ושיתו ועסקיו אם יעשה אותם לצורך עבודת ד' ולפי הדין, ויקבע עיתים לתורה, יתקדשו פעולותיו, ונמצא שכל מעשיו הם עבודת ד', ועל זה נאמר "בכל דרכיך דעהו". אולם על האדם להזהר מלהגרר הרבה אחרי הפרנסה, ולהפסיד את עבודת ד', שהיא המטרה, דאז לא ישאר לו כלום מעמלו. ואין בזה נ"מ כמה שעות לומד וכמה עוסק לפרנסתו, דאף אם עוסק לפרנסתו רוב היום כפי ההכרח אצלו, אבל התורה היא העיקר, עליו נאמר אם אדם עושה תורתו עיקר ומלאכתו טפלה עושים לו עיקר בעולם הבא. והנה חצי מעמל האדם היא בשביל חיותו ולצרכי אשתו שהוא מחויב בפרנסתה, וכן בניו הקטנים חייב לפרנסם מן הדין, ונמצא שמלאכתו לשם שמים, אולם בבניו הגדולים מן הדין אינו מחויב לפרנסם, ומ"מ אם מפרנסם לשם שמים כדי לחנכם לתורה ומצוות גם זה לשם שמים, אולם אם אינו מחנכם לתורה ומצוות הלא כל עמלו לריק, ופעמים מפזר הון רב כדי שבניו יוכלו להתפרנס בעצמם, ועל ידי זה הוא מסירם מן התורה. (חתימת הספר מאמר א').

ע"י לימוד ההלכה מובטח לאדם שהוא בן עולם הבא - הנה בן עולם הבא היינו שלא

שמצינו שבשעת השמד חייב כל אחד למסור נפשו אפי' בשביל איסור קל או מנהג. וחובה להתאסף ולטכס עצה איך לפעול למען כבוד שמים, ולא לומר נואש, והעיקר לחזק את לימוד התורה, שהתרשלות בה הוא דבר חמור מאד, והיא הגורמת לכל הקרירות שיש בקיום הדת, ועל כן יש לייסד חבורות ללימוד התורה, ולפקח שלימוד הנערים יהיה חומש עם רש"י וגמרא. וכן יש לחזק את ביאת כל הקהל לג' תפילות ביום, ולהתחזק במצוות שהדור פרוץ בהם כחילול שבת וטבילת נדה, והדורש בזה לכבוד שמים, לעתיד לבוא יהיה קרוב לד', ובמיוחד בזמן האחרון שהתרבה הפחד והיסורים, ואולי זה חבלי משיח, עלינו להתחזק בתורה וגמילות חסדים, ולהתאסף יחד בצום ובתפילה, וד' ישמע שוועתנו ונזכה לגאולה שלימה במהרה. (מאמר "עת לעשות").

פתיחת ישיבה - הנה הקמת ישיבה בזמננו הוא ממש קיום התורה וכבוד שמים, כי התורה מתמוטטת מיום ליום, וח"ו עומדת להשתכח מכלל ישראל, ואוי להם לבריות מעלבונה של תורה, והחיוב בזה הוא על כל אחד כפי ממנו, וכיון שזה חיי נפש יוציא בזה הוצאות כמו שמוציא על חיי גופו.

איתא באבות אמר ריב"ל בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת **אוי להם לבריות מעלבונה של תורה**, ואם כך היה בזמננו מה נאמר בזמננו שירדנו אלף מדרגות בלימוד התורה ובקיומה. והנה בלי תורה שבעל פה כל קיום האומה בסכנה, דלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל תורה שבע"פ, והיא החזיקה את כלל ישראל בכל הגזירות והשמדות שקמו בכל הדורות. והנה החוב הראשון של האב על בניו הוא ללמדם תורה, וזה קודם לחיוב האב לדאוג לבן לפרנסה, ואם הבן לא לומד בנערותו אח"כ כבר אינו בידו ללמוד, ולעתיד לבוא כמה יתמרמר על אביו שהפסיד לו את לימוד התורה, וישב בישיבה של מעלה לנצח נצחים כאילם לא יפתח פיו, וגם קיום המצוות תלוי בלימוד התורה, ומאידיך אם ילמד את בנו תורה

יחסר לו מכל ענייני העונג שיש שם, (משא"כ מה שמצינו שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, יכול להיות שזה רק חלק קטן, וכדמצינו שאפי' צדיקים אם יש בהם קטנות אמונה שולחנם אינו שלם), ולזה צריך לקבוע ליבו ונפשו לקיים את כל המצוות, וזה שייך רק בלימוד ההלכות של כל מצוה כדי לדעת איך לקיימה, (ומפרט באיזה הלכות שייך מכשולות רבים אם לא ילמדם), ולכן אמרו חז"ל כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, ואם בענייני העולם אדם מחפש ביטוח על כל דבר חשוב, ק"ו בחיי עולם, ולימוד ההלכה בכל יום הוא הביטוח להיות בן עולם הבא. (חתימת הספר מאמר ב').

לאדם לסמוך אלא על עצמו, והאדם אחרי מותו יצטרך לעבור בינות להרבה מאד מקטרגים, ורובי צדקה הוא הדרך להנצל מהם, ולא אמרו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש אלא מחיים, וכבר אמרו חכמים חייך קודמין, ואם לא עכשיו אימתי. ולכן העצה היא לחלק הנכסים לחמשה, וחלק אחד להניח לעצמו ולמנות עליו אנשים יראי שמים ונאמנים שיעשו בזה דברים טובים כפי רצונו, או שהקרון תשמר והרווח ילך למצוות, או שבזמן מסוים יחולק הרווח עם הקרון, והעיקר לא להשתהות, ובזכות זה יאריך ימים. (שם).

מכתב לגביר שהגיע לזקנה מה יעשה בנכסיו - הנה מצינו בתורה שאדם חייב לבקש טובת חבירו אף אם חבירו אינו מבקש זאת ממנו, וכדמצינו שחייב להחזיר אבידה אפי' אם היא שוה רק פרוטה בלא שחבירו יודע מהאבידה, וכ"ש אם הוא עומד להפסיד כל נכסיו. וא"כ אם הדבר נוגע לנפש האדם ודאי מחויב לעוררו על טובתו. והנה מצינו בדוד שנתן הנביא בא לעוררו לעת זקנתו איך ינהג אחרי מלאת ימיו שלא יסובב מזה רעה רבה, ודוד עשה כדבריו, ולא הקפיד על שאמרו לו "והיה כי ימלא ימיו". והנה לפי המצב בזמננו א"א לסמוך על הדורות הבאים שיעשו לתיקון נפשנו אחרי מותנו, ואין

תנא דבי אליהו ל' - ל"א

צער הקב"ה על החורבן - פעם אחת נכנס ר' צדוק לבית המקדש וראה אותו חרב, אמר לפני הקב"ה: רבונו של עולם אבי שבשמים החרבת את עירך ושרפת את היכלך וישבת ושלות ושקטת, מיד נתנמנם ר' צדוק, וראה את הקב"ה שהוא עומד בהספד, ומלאכי השרת מספידין אחריו, ואמרו הוי אמנה ירושלים. וכן רבי נתן ראה את הקב"ה שהוא שוחה וזוקף ועומד ומיילל על חורבן ביהמ"ק ועל ישראל שגלו.

גלות בבל - "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו" וגו', מלמד שבכו ואחר כך שתקו ואח"כ חזרו ובכו, כיון שזכרו את ציון בכו וגעו געיה אחת, ואח"כ כשאמרו להם "שירו לנו משיר ציון" געו געיה שנית, והרגו בהם הכשדיים תילי תילים של הרוגים, ואמרו להם הלויים שוטים שבעולם, אילו שרנו שירה להקב"ה לא גלינו מארצנו, א"כ איך נשיר את שיר ד' על אדמת ניכר. באותה שעה ביקש הקב"ה להחריב את כל העולם כולו, ואף כסא הכבוד ביקש להופכו. ובאותה שעה נטל נבוכדנצר עצה בלבבו ואמר: יודע אני שאומה הזאת חוזרת בתשובה היא ויד אלקיהם היא פשוטה לעושי תשובה, שמא יעשו תשובה ויקבלם ונמצא אני מתבייש, מיד העמיד עליהם משמורות והיו מקדימים עליהם בלילה שלא יעשו תשובה. אמרו מלאכי השרת והנביאים לפני הקב"ה, רבונו של עולם אל תתן עמך ונחלתך בידי עכו"ם, ואל תמסור את בניך ביד נבוכדנצר הרשע שונאך, עבר הקב"ה על דבריהם, עמד נבוכדנצר הרשע והחריב את

בגולה נתעלם מכל בריה סרחון של ישראל, עד שבא הקב"ה ואמר להם שבשכר שתי דמעות שהוריד עשיו לפני אביו, לכך בא לעשות רצון שיעיר.

אין ביהמ"ק נבנה ביד האדם, אלא בידו של הקב"ה בלבד.

"מזמור לאסף אלוקים באו גויים בנחלתך" - היה לו לומר בכי ונהי וקינה לאסף, מה תלמוד לומר מזמור לאסף, אלא אסף היה נביא ושמוח בדבר, כיון שראה בנבואה שיטבעו שערי ירושלים, וראה ג"כ בנבואה שלעתיד יעלו השערים מן הארץ, מיד אמר מי שעתיד לבנות את ירושלים ולעלות את שעריה הוא יעלה את קרח אבי אבא מן הקרקע.

חורבן אלכסנדריא של מצרים - אנדרינוס קיסר תפס אלכסנדריא של מצרים שהיו בה עשרים ומאה רבוא של בני אדם, והיה מפתה אותם בדברים, ואמר להם צאו וראו ועמדו בבקעת ידים שלא תהא אומה זו שולטת בכם, וכשיצאו ועמדו בבקעת ידים העמיד עליהם חמישים אלף אחוזי חרב והרגום עד שלא נשתייר מהם אפילו אחד. אמרו חכמים שלשה נחלי דם היו מושכין ויוצאין מבקעת ידים והולכין לים הגדול, ושיערו חכמים לים הגדול ונמצאו שלשה חלקים דם ואחד מים, וי"א שבע שנים בצרו עכו"ם כרמיהם מדמם של ישראל.

חורבן ביתר - מלכות רומי הרגו באנשי ביתר ארבעה רבוא בני אדם, עד שהיה הדם יוצא מכל הפתחים ומכל הצינורות, והיתה נמצא שם בביתר שלש מאות קופות קצוצי תפילין בראשי הרוגי ביתר, וכל קופה וקופה מחזקת

ירושלים ושרף את בית המקדש והגלה את ישראל לבלל והרג את הטובים בחרב, אמר הקב"ה אני לא צויתי לאותו הרשע לעשות כל כך הרבה רעה אלא מעט, משום שעברו על דברי התורה. וכשבא נבוכדנצר הרשע להקיף את ירושלים, נתקבצו כל ישראל שהיו יושבים בערי יהודה ובנימין והיו יושבים בתוך ירושלים חבורות חבורות, וכשהגלה אותם נבוכדנצר והגיעו למי פרת ושתו אותם, הרגו בהם המים יותר ממה שהרגו בהם הכשדיים, וכשהיו מהלכין בדרך היו אומרים "אלקים אל דמי לך", השיבה רוח הקודש אותם ואמרה להם שוטים שבעולם כשעבדתם ע"ז על ההרים ועל הגבעות וכי לא אמרתם מי הוא אלוה שהוא דר בעולם, ועכשיו אתם אומרים "אלקים אל דמי לך", ואעפ"כ נתגלגלו מיד רחמיו של הקב"ה ועורר עליהם בני קרח שכבר מתו, ונתעטפו בבגדיהם וישבו לפנייהם ואמרו עליהם קינה, ולא עוד אלא שירד הקב"ה בעצמו ובכבודו משמי שמים העליונים ממקום גדלו ותפארתו ומקדושת שמו הגדול, ונשא הוא בעצמו עליהם קינה, בא וראה כמה רחמיו של הקב"ה מרובים על ישראל לעולם, אפי' אם כל ימיהם היו עובדים ע"ז כיון שהם עושין תשובה קלה הוא בוכה עליהם מיד, לפי דרכך אתה למד שבכל דור ודור שהקב"ה מוצא בני אדם צדיקים וחסידים הוא טופח שתי ידיו זו על זו ונותן כנגד לבו ובוכה עליהן בין בסתר בין בגלוי, בסתר לפי שהוא גנאי לארי שיהא בוכה לפני השועל וגנאי הוא למלך שיבכה לפני עבדיו וגנאי הוא לבעל הבית שיבכה לפני פועליו. ובכל שנה הקב"ה בוכה, כמלך בשר ודם שהוציא מביתו את אשתו ובניו שסרחו עליו. וכשהיו ישראל הולכין

שלוש סאין, וכשאתה בא לידי חשבון אתה מוצא תשע מאות סאין של תפילין.

אלמנה ושבעת בניה שמסרו נפשם על קדושת ד' - אנדרינוס קיסר תפס אלמנה עם שבעה בניה, ואמר לכל אחד מן הבנים בפני עצמו שישתחוה לע"ז, וכולם אמרו לו אין אנו משתחיים למעשי ידי אדם, ואמרו לאנדרינוס פסוקים שבהם מבוארת אחדות ד' ואיסור עבודה זרה, וציוה והרגו אותם, וכשהגיע לבן השביעי הקטן שבכולם ואמר לו השתחוה לאלוה זה, ואמר לו ח"ו אין אני משתחוה למעשה ידי אדם, אנחנו נשבענו להקב"ה שלא נעבוד לאל אחר, והקב"ה נשבע לנו שלא יחליפנו בעם אחר, שנאמר וכו', אמר לו הקיסר הריני זורק לך את הטבעת לפניו כדי שיאמרו ששמעת לדברי הקיסר והשתחית לאלוה זה, אמר לו התינוק אללי עליך קיסר על הדברים שאתה אומר לי, ומה אתה בשר ודם ומתבייש מבשר ודם שכמותך, ואני איך לא אתבייש מלפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, אמר לו הקיסר וכי יש אלוה לעולם, אמר לו וכי עולם של הפקר ראית, אמר לו וכי יש ראש לאלקיכם, אמר לו והלא כבר נאמר "ראשו כתרם פז", (וכן הביא לו פסוקים כששאלו אם יש לקב"ה אזנים ועינים ורגלים וידיים), אמר לו וכי אם יש כח לאלקיכם למה לא הציל אתכם מידי, אמר לו שוטה שבעולם אין אתה הגון לעשות ניסים על ידך, ואנו נתחייבנו מיתה להקב"ה, ואם אין אתה הורג אותנו הרבה הורגים יש לו למקום, מיד ציוה עליו להורגו, באה אימם ואמרה לו לאותו קיסר בחיך קיסר תן לי בני ואנשקוהו תחילה, מיד נתנוהו לה והיתה מגפפתו ומחבקתו ומנשקתו ונותנת דדיה לתוך פיו, והיה דבש וחלב נופל לארץ. וביקשה מהקיסר להורגה עמם, ואמר שכתוב בתורה "ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד", אמר לו התינוק שוטה שבעולם וכי קיימת כל התורה כולה חוץ מפסוק זה, מיד חתכו את ראשו, ושיערו חכמים שנותיו של אותו תינוק ונמצא בו שתי שנים וששה חדשים ושבע שעות ומחצה, באותה שעה היו העכו"ם מתלשים בשערן ובזקנם ובוכים בכיה גדולה, ואמרו מה מעשה אביהם של אלו ומה שבחו שכך הם נהרגים עליו, באותה שעה אמרה להם אמם בני לכו ואמרו לאברהם אבינו אל תזוח דעתך עליך ותאמר בניתי מזבח והעליתי עליו יצחק בני, כי אני בניתי שבעה מזבחות והעליתי עליו שבעת בני ביום אחד, והוא רק בנסיון ולא במעשה ואני במעשה,

שוב אמרה להם בני אשריכם שעשיתם את רצון אביכם שבשמים ולא הייתם באים לעולם אלא לקדש את שמו הגדול על ידכם, מיד עלתה לגג ונפלה ומתה, יצתה בת קול ואמרה "אם הבנים שמחה".

הריגת רשב"ג ורבי ישמעאל כהן גדול - כשתפסו את רשב"ג ואת ר' ישמעאל כהן גדול להריגה, היה רשב"ג בוכה ואמר לר' ישמעאל מפני מה אנו נהרגין כעובדי ע"ז וכמחללי שבתות וכאוכלי נבילות וטריפות ושקצים ורמשים, אמר לו רבי ישמעאל אני אדון לפניך, לפעמים יש לנו לשפוט את הדין ולא שפטנו אותו באמת, ולפעמים באו עידי שקר והעידו בפנינו ולא חקרנו ודרשנו היטב, או לפעמים נכנסנו לבית המרחץ או נפנינו לאכול ולשתות, ובאו באותה הפעם יתומים ואלמנות לתבוע פרנסתן, ואמר להם השמש שלנו אין השעה פנויה לנו, ונמצאו האלמנה והיתום מעונים. ואע"פ שהיו יוצאין להריגה היו מכבדים זה את זה, זה אומר חבירי גדול ממני לכן הרגו אותי תחילה כדי שלא אראה במיתת חבירי, וזה אומר הרגו אותי תחילה ואל אראה במיתת חבירי, והיו מפילים גורלות, ונפל הגורל על רשב"ג, נטל רבי ישמעאל כ"ג את ראשו של רשב"ג והושיבו בחיקו והיה מגפפו ומחבקו ומנשקו, ואמר ליה רבי איך נטמנה לשונך בעפר והאיך נתמלא פיך באבנים ועפר כעובדי ע"ז וכמחללי שבתות, ולא הספיק לומר את הדברים עד שנטלו את החרב וחתכו את ראשו. באותה שעה אמר הקב"ה אביא את השמים ואטפחם זה בזה ואחריב את עולמי בפניהם.

בכה תבכה בלילה, וכי בלילה בוכים ולא ביום, אלא שבאותה נגזרה גזירה על רבי עקיבא להריגה, ונעשה לישראל כלילה.

אמר הקב"ה לישראל בני וכי לא הגדתי לכם בתחילה שאע"פ שאתם בוכים ומצטערים עכשיו על הבית האחרון שהוא חרב בעונותיכם, אבל לעתיד תבואו ותשמחו עמי שמחה שלמה, כדרך שאני משמח בכם.

הקב"ה יושב ומשמר מי שיש בו דברי תורה לאמיתו, כגון חנניה מישאל ועזריה, אם עושה אדם שתיים או שלש טובות מוסרין לו מלאך אחד לשומרו, ואם קרא אדם תורה נביאים וכתובים מוסרין לו שני מלאכים לשומרו, אבל אם קרא אדם תורה ונביאים וכתובים ושנה משנה ולמד הלכות ואגדות ושימש תלמידי חכמים, אז הקב"ה משמרו בעצמו.

אין הקב"ה נותן את התורה אלא למי שמצטער עליה.

אמר הקב"ה לישראל בני עשו רצון בניכם ועבדיכם כדרך שאני עושה רצון בני ועבדי. (פרק ל')

צריך לעשות שלום בארץ כפי שהקב"ה עושה למעלה - כשם שהקב"ה עושה שלום בארבע מאות ותשעים וששת אלפים רבבות של מלאכי השרת שהם עומדים לפניו תמיד ומקדשים שמו תמיד, מיציאת החמה ועד שקיעת החמה הם אומרים "קדוש קדוש קדוש ד' צבקות מלא כל הארץ כבודו", ומשקיעת החמה עד יציאת החמה הם אומרים "ברוך כבוד ד' ממקומו", וכן הקב"ה עושה שלום בשבעים לשונות ובכל באי עולם שברא בעולמו, כך יעשה האדם שלום בין כל אדם לחבירו ובין איש לאשתו, וכן היה עושה אהרן הכהן שהיה עושה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ובין ישראל לחכמים ובין חכם לחבירו ובין ישראל לחבירו ובין איש לאשתו, הקב"ה שהוא בוחן לבות וכליות היה אומר לאהרן, אתה נתכוונת לטובה ועשית שלום ביני ובין בני ישראל, אני מוציא ממך בנים שמכפרים על ישראל בכל שנה ושנה וקוראין עליהם שלום בכל יום ויום ויאמרו להם "יברכך ד' וישמרך יאר ד' פניו אליך ויחנך ישא ד' פניו אליך וישם לך שלום".

מי נעקר מהעוה"ז והעוה"ב בגלל גסות הרוח - אחיתופל, (תחילת מעשיו הרעים היו כשנתקבצו כל ישראל עם דוד להעלות את ארון ד' מבית אבינדב אשר בגבעה, ונשתכחה מהם ההלכה, מיד אמרו כולם שיבוא בעגלה כמו שבא משדה פלישתים, אבל בתורה כתוב "בכתף ישאו", נטלו את הארון והרכיבוהו על העגלה, ומיד היה הארון תלוי באויר בין השמים והארץ, ועוזא שלח את ידו ותפש בארון, באותה שעה אמרו פושעי ישראל אלמלא לא שלח עוזא את ידו ותפש בארון כבר נפל הארון לארץ, מה עשה הקב"ה המית את עוזא ונתלשה ידו מן הארון, והוכר הדבר שהארון תלוי באויר בין הארץ ובין השמים. ואחיתופל ידע את ההלכה ולא אמרה להם, ולכך מת בחניקה שהיא אחת מד' מיתות בית דין, וציוה לבני ביתו אל תהיו במחלוקת לעולם, ואל תמרדו במלכות בית דוד). אנשי דור המבול (-היו פושטים את בגדיהם ומהלכים ערומים בשוק). אנשי מגדול (שאמרו "הבה נבנה לנו עיר וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ").

אנשי סדום (שנאמר "ואנשי סדום רעים וחטאים לד' מאד", רעים בגזל וחטאים בגילוי עריות, לד' מאד בחילול השם. דבר אחר לד' מאד שהיו מתכוונים והולכין וחוטאין, וכשהיה לוט מדבר עמהן דברים שהן כדרך הארץ אמרו לו גש הלאה, וכשהיה מדבר עמהם דברים שאינן כדרך הארץ אמרו לו "האחד בא לגור וישפוט שפוט"). סנחריב. נבוכדנצר (קצר בקומה היה, וכשהיה הולך ממדינה למדינה ומעיר לעיר נתקבצו כל בני העיר ויצאו לקראתו והיו משחקים זה עם זה ואומרים זה לזה וכי זה ימלוך מסוף העולם ועד סופו). פרעה (שאמר "מי ד' אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל"). אנשי דור המדבר. שאול המלך (שאמר לו הקב"ה "לך והכית את עמלק וגו' והמתה מאיש ועד אשה מעולל ועד יונק", והוא לא עשה כן אלא החיה את אגג מלך עמלק ואת מיטב הצאן והבקר, ואמר "הקימותי את דבר ד' ". ומה שלא נצטוה לעשות עשה את נוב עיר הכהנים הרג, וזלזל בעריות במה שנתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש, ושאל באוב וידעוני, והרבה לעשות תועבות בישראל, לפיכך נהרג ונעקרה ממנו מלכות בית ישראל). וכן בני ישראל כשהיו בארץ ישראל היתה בהם גסות הרוח, ובה גלו מארצם.

בני ישראל טענו לנביא יחזקאל שכשגלו לבין העכו"ם אינם צריכים לקבל מלכות שמים, ענה להם יחזקאל שעדיין הם מחויבים בדבר כיון שאמרו "כל אשר דיבר ד' נעשה ונשמע", והקב"ה המליך מלכותו עליהם.

כשברא הקב"ה את העולם לא נמלך אלא עם התורה, והיה הקב"ה מביט בתורה וברא את העולם.

כיצד ישב הקב"ה וברא את עולמו, חמש שיטות בדבר זה: שיטה ראשונה ברא הקב"ה שני אלפים רבבות כרובים ושני אלפים רבבות אופנים וכל שרפים ואראלים וכן שאר מלאכי השרת אין מספר, ולמעלה מהן חיות הקודש, ולמעלה מהן רקיע כעין הקרח הנורא, ולמעלה ממנו כסא הכבוד, ולמעלה ממנו יושב הקב"ה בשמי השמים העליונים.

בריאת העולם והדברים שקדמו לו - ז' דברים קדמו לעולם: תורה ותשובה וגיהנם וכן עין וכסא הכבוד ושמו של בן דוד ובית המקדש, (וכיון שברא הקב"ה את הגיהנם עמד הקב"ה וקילס את כל מעשי ידיו), ואח"כ ברא הקב"ה את השמים ואת הארץ ואת כל אשר בהם, וכללן ורדדן ויסדן וטפחן וגמזן ומתחן ומישבן, ואחר שנבראו כל הנבראים שבעולם היו כולם בשמחה גדולה כאילו הן אוכלים ושותים ושבעים ושמחים שמחה גדולה, ועמד הקב"ה ודחף את הבריות לחוץ היו כולם צועקים ומייללים ובוכים בכיה גדולה, ואמרו לפניו רבונו של עולם מפני מה הוצאתנו ממידה של קורת רוח, מה עשה הקב"ה כדי לפייס אותם, מכל ארבע מדות שברא הקב"ה בעולמו הביאן וקבע את צורתן בכסא הכבוד שלו, פני אדם מן בני אדם, פני אריה מן החיה, פני שור מן הבהמה, פני נשר מן העופות. באותה שעה אמר הקב"ה נטלתי שכרי מכל מה שבראתי בעולמי, מיד כתב הקב"ה את הדבר וחתם את הדבר שיהא כן עד עולם, כיון שחטאו ישראל בעגל הביא הקב"ה את פני הכרוב והכניסו תחת פני השור.

שנו החכמים למי מוסרין מעשה המרכבה, אם חזית איש שהוא גובר על יצרו ואוהב את שכניו ומדבר בנחת עם הבריות ומכלכל את כל

דבריו בדין ובמשפט ועיניו למטה וליבו למעלה, ואפי' כשהיה בנערותו לא יצא עליו שם ביש ולא חטא קדם אלוה כל ימיו, לזה מוסרין ראשי הפרקים.

המבול - משנוצר אדם הראשון עד המבול היה אלף ותרנ"ו שנה, וכל באי העולם היו מכעיסין ובאין לפניו, עד שהביא עליהם את מי המבול, ואז פסק הקב"ה מלקרות ומלשנות ומלעשות כל מלאכה, שמיום שברא הקב"ה את העולם עד אותה שעה בכל יום ויום ישב על כסא כבודו, שלישי היום היה קורא ושונה, ושלישי היום דן את הדין, ושלישי היום עושה צדקה וזן ומפרנס ומכלכל לכל באי עולם ואת כל מעשי ידיו שברא בעולם, וכיון שהביא את המבול לעולם אז פסק הקב"ה מלקרות ומלשנות ומלעשות כל אותן מלאכות, והיתה אותה מידה לפניו כמדת האבל, וכיון שבא נח לעולם ועשה רצונו של הקב"ה אמר לו הקב"ה שיבוא לתיבה אתה ובניך לבדם ואשתך ונשי בניך לבדם, וכיון שיצא המבול מן העולם אמר לו הקב"ה לנח "צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך". באותה שעה התייעצו מלאכי השרת והיו קושרין תגר לפני הקב"ה, כמו שעשו קטגוריא כשברא הקב"ה את אדה"ר שהיו אומרים לפני הקב"ה רבונו של עולם "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו" וגו', באותה שעה אמר הקב"ה למלאכי השרת תנו עיניכם במרכבה ודייכם מלקטרג בו עוד, כי אפי' אם אין לי מהם אלא אחת מן ארבע מדות שקבעתי בכסא הכבוד שלי כבר גזרתי עליהם שיאכלו העולם הזה מבריאת העולם עד דור המבול.

סיכומי 'תמצית'

גיתן להשיג את גליונות סיכומי תמצית ההודשיים על הדף היומי / משנה ברורה ומוסר (לפי סדר הדף היומי בהלכה).

- **בנקודות ההפצה**
- **במייל 7692282@gmail.com**

בנוסף גיתן לקבל במייל סיכומים על כל מסכתות הש"ס, ועל כל המשנה ברורה, ועל תנ"ך וספרי מוסר וספרי הפץ היים.

או סיכומים לפי סדר הלימוד של: העמוד היומי, חבורת ש"ס, קנין ירושלמי, דף הכולל, קנין הלכה, תרי דף, אורייתא, אהבת שלום, ומפעל הש"ס.

מבחני 'לדעת'

מבחן שבועי על דף היומי ומשנה ברורה הפץ חיים ואהבת חסד

גיתן לעשות את המבחנים מיום שישי עד יום שלישי בשעה 7:00 בבוקר:

- **בטלפון 0737-289-669**
- **במייל 7692282@gmail.com**
- **בגדרים פלוס קופת לדעת.**

הגרלות: בכל שבוע על 500 ₪ במזומן, זיכוי 300 ₪ ברשת יפה גוף', 101 זוכים בזיכוי 100 ₪ ברשת יפה גוף'.

חדש

גיתן להשיג שוב את הסט תמצית הש"ס (ללא תוס') על כל הש"ס במחיר 120 ₪. ותמצית משנ"ב, 6 חלקים בחוברות. עלות חוברת 10 ₪ סט 50 ₪. כמו כן גיתן להשיג את סיכומי תמצית ההלכה (עם טור ובי"ש וכו'), על הלכות שבת, מועדים, גדה ומקוואות.

נקודות מכירה בירושלים בני ברק מודיעין עילית בית שמש אופקים רכסים ועוד.

לפרטים 052-7692282

קיבלת תועלת מהגליון? באפשרותך לזכות לזכיות לזכיות לזכיות, גיתן לתרום בגדרים פלוס קופת תמצית